

головним обов'язком держави (стаття 3), права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними (стаття 21), їх зміст і обсяг при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не може бути звужений (стаття 22). Водночас, зупинення дії положень законів, якими визначено права і свободи громадян, їх зміст та обсяг, є обмеженням прав і свобод і може мати місце лише у випадках, передбачених Основним Законом України. У статті 64 Конституції України вичерпно визначено такі випадки, а саме передбачено, що в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод людини із зазначенням строку дії цих обмежень, та визначено ряд прав і свобод, які не можуть бути обмежені за жодних обставин. До речі, подібну позицію Конституційний Суд України висловив і у своєму Рішенні від 20 березня 2002 року.

Тобто, спираючись на норми Конституції України, в яких вказуються основні права і свободи людини і громадянина можна чітко встановити не лише обсяг та зміст цих прав, але й вказати, в якій саме спосіб повинна діяти держава для того, щоб ці права не порушувались. Щоправда, обидва приклади роботи органу конституційної юрисдикції свідчать радше про негативний спосіб оцінки дій органів державної влади. Це означає, що Конституційний Суд України визнає неконституційними ті чи інші положення законів або інших нормативно-правових актів в частині де вони порушують права людини або обмежують їх. Але, разом з тим, Конституція України містить в собі ряд норм, які вказують на дії позитивного характеру. Йдеться про такі норми, які безпосередньо визначають характер дій, що повинні реалізовуватись державою та її органами в частині забезпечення прав людини.

Отже, паралельно з чітким визначенням самих прав людини, Конституція України фіксує вимогу забезпечення прав людини як основу діяльності органів державної влади. Причому, сама система організації державної влади повинна бути такою, щоб як окремі органи державної влади та їх посадові особи, так і державна влада в цілому були здатні забезпечити й захистити права людини, створювати сприятливі умови для їх реалізації.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ МІСТА СТОЛИЦІ

Скопненко Юлія Григорівна, здобувач кафедри конституційного та міжнародного права НАВС

Особливості кожного міста зумовлюються його розмірами, розміщенням виробничих сил, поділом праці, побутом місцевих жителів, структурою взаємозв'язків виробничої та невиробничої сфери. Порядок віднесення населеного пункту до категорії міста з особливим статусом встановлюється на законодавчому рівні.

Місто Київ відповідно до ст. 133 Конституції України, має спеціальний статус як столиця України, згідно якого на одному рівні управління паралельно функціонують органи місцевого самоврядування (територіальна громада міста, представницькі органи територіальної громади, міський голова, міська рада, виконавчий орган міської ради, районні в місті ради та їх виконавчі органи, органи самоорганізації населення) та територіальні органи державної виконавчої влади (міська, районні у місті державні адміністрації), збалансоване функціонування яких здійснюється відповідно до Закону України «Про столицю України — місто-герой Київ». З огляду на відсутність у міської та районних у місті рад власних виконавчих органів (виконавчих комітетів, відділів та управлінь) із самостійним статусом, їх функції виконують відповідні державні адміністрації одночасно з виконанням функцій виконавчої влади. Стосунки між органами Київської

міської та районних у місті влад регламентовані положеннями ст. 119 та ст. 143 Конституції України та глави 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», що забезпечує єдину організаційну, комплексну та збалансовану систему управління соціально-економічним розвитком міста.

Практика надання особливого статусу характерна і для європейських столиць. Проте і в них спеціальний статус столиці може мати свої специфічні особливості.

Так, місто Париж є прикладом складної, але врівноваженої системи управління, оскільки має подвійний статус – комуни і департаменту. Це передбачає представництво в місті як інтересів держави, так і інтересів громади (комуни), які зосереджені в рамках одного органу та однієї посадової особи – Ради Парижа та мера. Відповідно до того, які функції виконуються радою, здійснюється регламентація її діяльності. Подібні особливості існують і щодо мера міста, який обирається радою з її складу. Мер є головою виконавчої влади, тобто представником центральної адміністрації, проте в нього менші повноваження, ніж в інших мерів комун, оскільки в нього вилучені функції поліцейського характеру, які покладаються на префекта поліції Парижу. На префекта департаменту Парижу покладаються функції контролю за законністю актів Ради Парижу [5, с. 41 – 42].

Система управління в Лондоні також відрізняється від системи управління в інших частинах країни [5, с. 41]. Адміністрація Великого Лондона була створена у 2000 р. Призначення – підтримка в роботі мера Лондона та його команди, а також Асамблеї Лондона в представництві інтересів жителів Лондона. На відміну від Асамблеї та посади мера, що обираються, Адміністрація Великого Лондона є постійнодіючим органом. Особливістю є і той факт, що в регіон Великого Лондона входять 2 з 50 адміністративних одиниць Англії, що мають статус Сіті: Лондонський Сіті та Вестмінстерський Сіті, що управляються відповідною місцевою радою та очолюються окремими мерами [6]. Більше того, Лондонський Сіті є унікальним прикладом, оскільки, будучи органом місцевого самоврядування, він не отримує субсидій від держави, а навпаки є донором державного бюджету. Мер Великого Лондона обирається прямими виборами терміном на чотири роки і має ширші повноваження порівняно зі зборами. Йому передані повноваження органів державного управління. Про значущість та статус посадовця свідчать його надзвичайно широкі повноваження, що об'єднують як функції державного управління, так і власні самоврядні повноваження [5, с. 40].

Згідно з Конституцією Російської Федерації місто федерального значення Москва знаходиться у складі РФ як її суб'єкт. Москва має багаторівневу владну структуру, що і обумовлює складність її статусу. Так, з одного боку, це місто визначається суб'єктом Російської Федерації, з іншого – має такі самі функції, як і будь-який інший населений пункт. Це означає, що в місті функціонує надзвичайно складна та багаторівнева система влади. Загалом, двома основними владними органами є Московська міська дума та Московська міська адміністрація. Фактично ці органи здійснюють функції державної влади Москви як суб'єкта РФ, а також місцеве самоврядування територіальної громади міста. Тобто за допомогою цих органів відбувається забезпечення всіх питань життєдіяльності міста. При цьому особливістю є те, що не відбувається розмежування питань міського значення і суб'єкта РФ [5, с. 39].

Про складність структури та взаємовідносин владних органів також свідчить той факт, що Москва поділена на 10 адміністративних округів і 128 районів, а також в її складі існують одиниці з особливим статусом. Тому в районах міська адміністрація створює свої територіальні підрозділи – районні управи, що виконують подвійні функції. Оптимізацію правових

відносин між зазначеними рівнями забезпечує пакет нормативних правових актів м. Москви [4, с. 92].

Отже, як ми бачимо, надання містам спеціального статусу як-то столиці держави передбачає відмінний від інших регіонів, міст країни механізм побудови, функціонування та управління органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Спільним з Україною є практика поєднання в тій чи іншій мірі самоврядних та державних функцій у рамках одного або кількох тісно поєднаних між собою органах влади.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Офіційний сайт Верховної Ради України. – www.rada.gov.ua
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Офіційний вісник України. – 1997. - № 25. – с. 20
3. Закон України «Про столицю України - місто-герой Київ» від 15.01.1999 № 401-XIV // Офіційний вісник України. – 1999. - № 4. – с. 16
4. Куйбіда М.С. Організація влади у містах із спеціальним статусом (на прикладі міста Севастополя) : монографія – Л. : Львів, політехніка, 2008. – 228 с.
5. Росенко М.І. Організація влади у містах зі спеціальним статусом (на прикладі м. Севастополь) : дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 – Л., – 2007. – 191 с.
6. History of the Government of the City of London. – Access mode : www.cityoflondon.gov.uk/